

КРА́СНЕ — селище міського типу Буського району [Львівської області](#). Знаходиться на р. Гологірка (бас. [Західного Бугу](#)), за 44 км від обл. центру та за 6 км від райцентру. Площа 6,2 км². Насел. 6475 осіб (2001), переважно українці. Залізнична станція. На тер. та побли. К. виявлено поселення культури лійчастого посуду (3 тис. до н. е.), Київ. Русі (10–13 ст.), лінійно-стрічк. і помор. культур (4 тис. до н. е.), дво- (2 тис. до н. е.; 9–10 ст.) і багатошарове (4 тис. до н. е.; 7 ст. до н. е.; 10 ст.), 2 кургани бронз. віку. Вперше згадується у писем. джерелах 1476. У серед. 16 ст. мешкало бл. 100 осіб. Тут був королів. філварок з пивоварнею та винницею, в якому мешкав підстароста. Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького. У жовтні 1648 через К. проходили козац. війська, які розгромили філварок. До 1772 входило до Буського пов. Белз. воєводства, відтоді за 1-м поділом Польщі — до складу Австрії (від 1867 — Австро-Угорщина). Від 1788 — у власності княгині В. Яблонської, згодом господарі часто змінювалися. Від 1871 — важливий залізнич. вузол. 1876 з К. до Буська прокладено першу на Бузеччині кам'яну дорогу. 1858 відкрито школу з укр., на поч. 20 ст. — з польс. мовами навчання. Наприкінці 19 — на поч. 20 ст. створ. низку осередків укр. т-в, зокрема «Просвіти», «Соколу», «Сільського господаря». Під час 1-ї світової війни К. — арена запеклих боїв. 1918 з розпадом Австро-Угорщини увійшло до складу ЗУНР. За дорученням уряду ЗУНР син І. Франка Петро організував у К. летун. сотню (від січня 1919 — полк). Від травня до кін. липня 1920 К.

контролювали польс. війська, відтоді до 1-ї пол. вересня того ж року — більшовицькі. 1920–39 — у складі Польщі, від 1939 — УРСР. Від 30 червня 1941 до 18 червня 1944 — під нім.-фашист. окупацією. До серед. 1950-х рр. діяло підпілля ОУН-УПА. К. згадується у Кресовій книзі справедливих. Жит. зазнали сталін. репресій. 1939–59 — райцентр. Від 1953 — смт. 1963–66 — у складі Кам'янка-Бузького, 1959–63 та від 1966 — Буського р-нів. 1969 засн. вокал.-інструмент. ансамбль «Красняничі». 1959 мешкало бл. 4,1 тис., 1970 — 4,9 тис., 1979 — 5,7 тис., 1989 — 6,4 тис., 1999 — 6,6 тис. осіб. Нині працюють підприємства з виробництва меблів, хлібо-булоч. продукції, безалкогол. напоїв. У К. — 2 заг.-осв. школи, 2 дитсадки; Нар. дім, б-ка, істор.-краєзнавчий музей; лікарня; готель; філія Буського відділ. ощадбанку. Пам'ятка архітектури — церква св. Іллі (дерев'яна, 1750). Встановлено пам'ятники Т. Шевченку, невідомому солдату, погруддя І. Франка, пам'ятні знаки борцям за волю України (2), на честь скасування панщини. Серед видат. уродженців — фахівець у галузі електрозварювання *В. Рябов*, громад.-політ. діяч, видавець *І. Тиктор*, головнокомандувач УПА *В. Кук*, засл. художник України *Н. Федоренко*, композитор, скрипаль *А. Баландюк*.

Рекомендована література

1. Ласка В. Мое Красне. Буськ, 1996;
2. Стецишин Я. Історія Красного. Л., 2000.

Б. Л. Глуховецький, І. А. Стельмах

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Красне / Б. Л. Глуховецький, І. А. Стельмах // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-2833>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).